

Kas metsa saab majandada nii, et metsa ökoloogilised väärtused püsiksid ja metsa struktuur rikastuks? Arutelu PEFC-Eesti uue jätkusuutliku metsamajandamise standardi alusel.“

PROGRAMM:

10:00 Lühiülevaade uue PEFC jätkusuutliku metsamajandamise standardi muudatustest – **Eve Rebane** (MTÜ Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu).

10:20 Ülevaade metsa kui ökosüsteemi terviklikkuse, elujõulisuse ja funktsionaalsuse säilitamisest. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamise, kaitsmise ja suurendamise võimalustest – **Jaan Liira** (Tartu Ülikooli Ökoloogia ja Maateaduste Instituut, Botaanika osakond (tippkeskus EcolChange ja Horisont2020 EFFECT)).

11:30 Arutelu PEFC-Eesti uue jätkusuutliku metsamajandamise standardi alusel. Arutelus osalevad:

Jaan Liira Tartu Ülikooli Ökoloogia ja Maateaduste Instituut, Botaanika osakond

Gunnar Reinapu (töörühma moderaator, väikemetsaomanik)

Rainer Laigu (Riigimetsa Majandamise Keskus)

Kadri-Aija Viik (Ühinenud Metsaomanikud, Saarde vald)

Lühiülevaade uue PEFC jätkusuutliku metsamajandamise standardi muudatustest

Eve Rebane

MTÜ Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu (PEFC-Eesti)

Toompuiestee 24

10149 Tallinn

+372 529 7807

eve.rebane@pefc.ee

www.pefc.ee

PEFC Eesti Metsasertifitseerimise Skeemi dokumendid

PEFC Eesti metsasertifitseerimissüsteem koosneb järgmistest dokumentidest:

- EST Metsasertifitseerimise tutvustus
- PEFC EST Teavitusprotseduurid
- PEFC EST2 Protseduurinõuded metsamajandamise ja tarneaahela sertifitseerimiseks
- PEFC EST3 Välisaudiitorite ja sertifitseerimisorganisatsioonide kvalifikatsiooninõuded ja sertifitseerimisprotseduurid
- PEFC EST4 Juhised sertifitseerimisorganisatsioonidele ja audiitoritele metsamajandamise ja tarneaahela sertifitseerimise läbiviimiseks
- PEFC Logo kasutamise litsentside väljaandmise protseduur
- **PEFC Eesti rahvuslik metsamajandamise standard**
- Lisa 11 Eesti Metsasertifitseerimise Skeemi standardi koostamise protseduur
- PEFC ST 2002:2020 Metsa- ja puupõhiste toodete tarneaahel

Skeemi ajakohasena hoidmine

Kõiki skeemi dokumente muudetakse teatud ajavahemike tagant:

- Rahvuslikke skeeme tuleb ajakohastada iga 5 aasta tagant (kas redaktsiooniline, osaline või täismahus revisjon). Praegu on käimas viimane.
- Selleks on omad ranged protsessireeglid
- Esitame skeemi RV PEFC-le hindamiseks (protsess kestab ca 1 aasta)

Metsamajandamise standardi koostamise põhimõtted:

**HUVIRÜHMADE
KAASAMINE**

**TASAKAALUSTATUD
OSALEMINE**

KONSENSUS

LÄBIPAISTVUS

TÄIUSTAMINE

PEFC jätkusuutliku metsamajandamise standardi tööühm

Organisatsioon

Tornator Eesti OÜ

HD Forest AS

Keskühistu Eramets

Eesti Erametsaliit MTÜ

Riigimetsa Majandamise Keskus

Timberwise OÜ

Sihtasutus Järvelja Õppe- ja Katsemetskond

Ühinenud Metsaomanikud MTÜ

Luu Metsanduskool

Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit MTÜ

Graanul Invest AS

MTÜ Eesti Metsaüliõpilaste Selts

Tartu Ülikool (Tippkeskus EcolChange ja Horisont2020 EFFECT)

Organisatsioon

Eesti Maaülikool

Eesti Metsateenijate Ühing MTÜ

Eesti Metsatöötajate Ametiühing MTÜ

Organic Estonia MTÜ

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

MTÜ Eesti Metsaselts

MTÜ Ühinenud Eesti Metsataimetootjad

Saarde vald

BM Certification Estonia OÜ*

NCS Estonia OÜ*

SA Eesti Akrediteerimiskeskus*

Metrosert AS*

Eesti Kaugkütte- ja Jõujaamade Ühing
Eesti Taastuenergia Koda

Töörühma konsensus uue PEFC jätkusuutliku metsamajandamise standardi eelnõu V2 osas

---

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Muutunud on standardi **struktuur**
- Lisandunud on hulganisti **mõisteid**
- Nõuete selgitamiseks **indikaatorid**, metsamajandamisel 6 kriteeriumit
- Mitmete nõuete täitmist tõendada suuliselt

- Laienenud on standardi reguleerimisala – lisaks metsamaale saab sertida **mittemetsamaal kasvavaid puid**

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Tuleb luua **juhtimissüsteem**.

- Vaja on välja töötada **juhtimissüsteemi** ja selle **ajakohasena hoidmise põhimõtted**
- Juhtimissüsteem peab sisaldama metsamajandamistöõde **kavandamise, korraldamise, tegemise, seiramise ja tulemuste hindamise** ning metsamajandamistöõde sotsiaalsete, keskkonnakaitseliste ja majanduslike **mõjude hindamise põhimõtteid**.

Dokumenteeritud peavad olema nt:

- organisatsiooni struktuur
- PEFC standardi nõuete eest vastutaja(d)
- protsesside kavandamise ja dokumenteerimise põhimõtted, nt:
  - kasutatavad rakendustarkvarad
  - kohaliku kogukonnaga suhtlemise põhimõtted
  - sisekontrolli läbiviimise põhimõtted
  - vaidluste ja kaebuste lahendamise põhimõtted

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Organisatsioonil on **tegevuskava**, millega omanik kirjeldab oma metsa olemit, metsa majandamise eesmäärke ja põhimõtteid.

Selle **avalik kokkuvõte** sisaldab vähemalt:

- jätkusuutliku metsamajandamise pikaajalisi eesmäärke ja põhimõtteid
  - kinnitust, et järgid PEFC standardi nõudeid
  - eelneva PEFC auditi kokkuvõtet
- Metsamajandamiskava ei ole kohustuslik, olema peab **aja- ja asjakohane ülevaade** oma metsast
    - Vajalikud on **põhimõtted** kuidas organisatsioon tagab metsa inventeerimisandmete aja- ja asjakohasuse

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Organisatsioon peab **regulaarselt hindama ja jälgima**:
  - metsamajandamistöõde kvaliteeti ja mõju metsale ja peamistele ökohüvedele
  - looduslike ja inimtekkeliste kahjustuste olemasolu ja nende mõju metsa tervislikule seisundile ja peamiste ökohüvede kvaliteedile
  - äriliste mittepuiduliste metsasaaduste kasutust ja seisukorda
  - töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmist

ning vajadusel korrigeerima oma tegevusi.

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Tuleb läbi viia **sisekontroll**.
- Organisatsioon peab **pidevalt täiustama** oma tegevust:
  - tegelema mittevastavuste ja parandusabinõudega (peavad olema dokumenteeritud)
  - juhtimissüsteem tuleb hoida aja- ja asjakohane

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Organisatsioonil on olemas **käitumispõhimõtted**, valmisolek ja võimekus õli ja kütuse lekke, samuti prügistamise ärahoidmiseks ning likvideerimiseks (nt lepingupunktid, lekkekindlad kanistrid ja kütusemahutid).
- Organisatsioonil on välja töötatud äriliste mittepuiduliste metsasaaduste ja peamiste ökohüvede **jätkusuutlikkuse hindamise põhimõtted** ning
  - tegevuskavas nende aastased planeeritavad kasutusmahud ja/või -pindala

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Kaardistada mõjutatud sidusrühmad ning kirjeldada nende **vajadused** ja **ootused**
- Tuleb hinnata standardi nõuete täitmisega kaasnevad **riskid** ja **võimalused**
- Metsaparandustaristu kavandamisel ja ehitamisel hindama **riske** ja kavandatud **tööde mõjusid**, ning see peab tekitama võimalikult väikest kahju keskkonnale.

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Suuremahulistest metsamajandustöödest tuleb teavitada **kohalikku kogukonda** ja vahetut naabrit.
- Metsamajandamistöodel tuleb arvestada ajalooliste, kultuuriliste ja vaimsete väärtustega, mis on määratletud riiklikult või väärtuse olemasolu on kokku lepitud **kohaliku kogukonna** ja organisatsiooni vahel.
- Metsamajandamine peab pikas perspektiivis edendama kohalike elanike kultuurilist ja sotsiaal-majanduslikku heaolu. Kui see on asjakohane, siis kaasatakse metsamajandamistöøde planeerimisse **kohalik kogukond**.

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Metsa tervislikku seisundit ei tohi tahtlikult ohustada ja kahjustada.
  - Võõrliike ja/või -genotüüpe, mis ohustavad looduslikku tasakaalu, ei tohi metsa viia ega metsas levitada.
  - Liike ja/või liikide genotüüpe, mis ohustavad teiste metsaomanike metsa seisundit, puude kasvamist, puidu kvaliteeti või teiste peamiste ökohüvede kvaliteeti, ei tohi metsa viia ega metsas levitada.
  - Kui neid on metsa viidud enne 31.12.2022, siis nende liikide ja/või genotüüpide looduslikul levikul peab organisatsioon tagama teiste omanike metsa ohutuse.

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Metsamajandamistööl tuleb eelistada kliimasõbralikke ja ressursitõhusaid töövõtteid, mis säilitavad või suurendavad tulevikus metsa tagavara ja puidu kvaliteeti, võimet siduda ja talletada süsinikku, arvestades sealhulgas ka puittoodete asendusefekti, ning väldivad olulist kahjulikku mõju metsa tagavarale, puidu kvaliteedile ja/või peamistele ökohüvedele. (8.1.2.)

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Metsamajandamistöölle tuleb eelistada töövõtteid, mis aitavad kaasa **metsa ökoloogilise ajalis-ruumilise sidususe** säilitamisele, parandamisele, taastamisele või taastumisele; (8.4.7.) nt:
  - erinevatest puuliikidest säilikpuud ja nende grupid (koos II rinde ja/või alusmetsaga
    - I ja II kat liigi leiukohas – vähemalt 2 korda rohkem
  - erinevas seisundis puit, tüükad
  - metsa mikrostruktuurid
  - loodusliku järelkasvu ja alusmetsa mitmekesisus
  - puhverribad
  - märgilise väärtusega linnud, taimed, samblad, seened
  - nektarit ja õietolmu pakkuvad puud ja põõsad

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Metsamajandamistöodel tuleb eelistada töövõtteid, mis säilitavad või parandavad **metsa struktuurset varieeruvust**, eelkõige puistu koosseisulist, vanuselist, rindelist ja maastikulist varieeruvust, ja ka **mikroelupaikade mitmekesisust**. (8.4.9.) nt:
  - lamapuit
  - tüükad
  - looduslik järelkasv ja mitmekesine alusmets
  - ebaühtlase vanusega puistud
  - segametsad
  - häilud
  - puuliikide mitmekesisus maastikul

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Tuleb säilitada või parendada metsa rolli keskkonna tasakaalustajana: erosiooni ja üleujutuste vähendajana, veerežiimi puhverdajana, kliima reguleerijana, süsiniku sidujana ja/või teiste ühiskonnale oluliste ökohüvede pakkujana. (8.5.1.), nt:
  - Vooluveekogud ei ole ummistatud
  - Veekogu puhverribad
  - Puhverribal ei ole kahjustatud pinnast
  - Puhverribale pole ladustatud puitu ega kütte- ja määrdeaineid

Uue metsamajandamise standardi muudatustest (PEFC EST 1003:20XX)

- Metsamajandamistööd peavad olema läbi viidud viisil, mis ei tekita metsale kui ökosüsteemile püsivaid kahjustusi. Võimalusel tuleb kasutada abinõusid **metsa struktuuri ja bioloogilise mitmekesisuse** ja/või peamiste ökohüvede säilitamiseks või parendamiseks. (8.4.10.)
- Bioloogilise mitmekesisuse hoidmiseks säilitatakse metsamajandamistööl **ökoloogiliselt olulisi struktuurielemente** (nt jalalkuivanud puid ja tüükaid, lamapuitu, õõnsaid puid, põlemisjälgedega puid, vanade puudega alasid, puistus väheesinevaid puuliike, suuri kive, sulglohke jne), **arvestades ka nende võimalikku mõju** metsa tervislikule seisundile, puidu kvaliteedile, ökosüsteemi seisundile, naaber-ökosüsteemidele ja inimeste ohutusele. (8.4.13.)

Tänan!

